

DOI: 10.31319/2709-2879.2024iss1(8).306380pp14-21
УДК 330.322

Гуржий Т.О., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та обліку
Дніпровський державний технічний університет, м. Кам'янське
ORCID ID: 0000-0003-3206-7448
e-mail: tamaragurzhiy64@gmail.com

Мартинюк Ф.М., здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Дніпровський державний технічний університет, м. Кам'янське
ORCID ID: 0009-0000-2261-428X
e-mail: nick9813@gmail.com

Hurzhyi Tamara, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor at Department of Finance and Accounting
Dniprovsky State Technical University, Kamianske
Martyniuk Feliks, Student of higher education of the second (master's) level
Dniprovsky State Technical University, Kamianske

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ З ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF THE INNOVATION PROCESS IN UKRAINE USING DIGITALIZATION

Зазначено, що залучення або стимулювання інвестицій в країну в умовах війни може бути важким завданням, але не неможливим. Розглянуто стратегії щодо залучення інвестицій в умовах сучасних викликів. Охарактеризовано основні стратегії. Розглянуто основні стратегії, які можуть використовуватися підприємцями для залучення інвесторів під час військового конфлікту. Охарактеризовано основні з таких стратегій. Зазначено, що актуальність цифровізації зумовлена багатьма причинами. Основні причини обумовлені тим, що цифрові технології створюють нові можливості для розвитку інноваційних продуктів та послуг. Інвестори шукають перспективні компанії, які активно використовують ці технології для створення конкурентних переваг. Підприємства, які впроваджують цифрові рішення, можуть підвищити свою конкурентоспроможність через оптимізацію бізнес-процесів, покращення якості продукції та обслуговування клієнтів. Цифровізація сприяє розвитку екосистеми стартапів, яка може бути цікавою для інвесторів, що шукають нові та перспективні можливості для вкладень.

Ключові слова: стратегії залучення інвестицій, стратегії залучення інвесторів, цифровізація, інвестиції, інноваційні проекти, інвестори.

It is noted that attracting or stimulating investment in the country in the conditions of war can be a difficult task, but not impossible. Strategies for attracting investments in the conditions of modern challenges are considered. Such strategies are proposed to include: provision of legal protection; stabilization of the economy; creating an investment climate; communication and marketing; work with international partners; infrastructure development; attraction of foreign investors; focus on sectors with potential for economic growth; fight against corruption; gradual de-escalation of the conflict.

It is noted that each of the selected strategies should include specific implementation mechanisms and programs, including the use of modern digital technologies.

The main strategies that can be used by entrepreneurs to attract investors during a military conflict are considered. Such strategies are proposed to include: online platforms for crowdfunding; appeal to investment funds and organizations; participation in conferences and events; networking and partnerships; attracting the attention of mass media; grants and funding from organizations; preparation of a professional presentation; participation in competitions; organization of presentations for investors; Internet platforms for social financing.

It is noted that the relevance of digitalization is due to many reasons, namely: digital technologies create new opportunities for the development of innovative products and services; investors are looking for promising companies that actively use these technologies to create competitive advantages; enterprises implementing digital solutions can increase their competitiveness through optimization of business processes, improvement of product quality and customer service; digital technologies allow companies to enter international markets faster and easier, which expands the range of possible investment objects for investors; investments in digital infrastructure,

such as high-speed Internet connections and computing power, can contribute to the development of the economy and the growth of the value of technology companies; digital technologies make it possible to create new markets and business models, which can attract investments in innovative startups and enterprises; digitalization contributes to the development of the startup ecosystem, which can be interesting for investors looking for new and promising investment opportunities, etc.

Key words: investment attraction strategies, investor attraction strategies, digitalization, investments, innovative projects, investors.

JEL Classification: M21; O31

Постановка проблеми. Україна, яка активно розвиває свій ІТ-сектор та впроваджує цифрові ініціативи, може стати привабливим регіоном для інвесторів, оскільки вона має потенціал для створення інноваційних рішень та розвитку цифрового бізнесу. Інвесторам важливо слідкувати за тенденціями цифровізації, розуміти конкретні можливості та ризики в контексті кожної країни та регіону.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання інвестицій в інновації вивчали такі відомі науковці як Clayton Christensen, Eric von Hippel, Henry Chesbrough та інші. Внесок вітчизняних вчених у розвиток проблематики інвестування інновацій також значний. Вітчизняні науковці також займалися вивченням проблем інвестування інновацій. До таких науковців можна віднести С. Пирожкова, О. Лапко, О. Вашуленко та інших. Але залучення інвестицій в умовах військового стану потребує додаткового дослідження з позиції розробки відповідних дієвих стратегій.

Метою статті є аналіз методів стимулювання інновацій через впровадження цифрових технологій в Україні в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Залучення або стимулювання інвестицій в країну в умовах війни може бути важким завданням, але не неможливим. Наступні стратегії можуть бути використані для залучення інвестицій навіть у складних умовах:

- забезпечення правового захисту: розробка та впровадження ефективної правової системи, яка гарантує права та інтереси інвесторів; закріплення захисту інтелектуальної власності та власності загалом;

- стабілізація економіки: впровадження ефективних економічних реформ та заходів, спрямованих на стабілізацію економіки; підтримка сталого зростання економіки та зменшення інфляції;

- створення інвестиційного клімату: впровадження спеціальних податкових пільг чи легкість процедур для інвесторів; створення прозорих та привабливих умов для інвестування;

- комунікація та маркетинг: ефективна комунікація з інвесторами та створення позитивного іміджу країни; маркетинг інвестиційних можливостей та переваг країни;

- робота з міжнародними партнерами: залучення підтримки від міжнародних фінансових організацій та партнерів; розроблення спільних проектів та ініціатив для привертання інвестицій;

- розвиток інфраструктури: вдосконалення та розширення інфраструктури для забезпечення зручностей для інвесторів; проекти з будівництва, транспорту та технічної інфраструктури можуть бути стимулом для інвестицій;

- залучення іноземних інвесторів: проведення міжнародних форумів та конференцій для привертання уваги зовнішніх інвесторів; розробка спеціальних інвестиційних пакетів для іноземних компаній;

- фокус на секторах з потенціалом економічного росту: визначення та акцентування на секторах економіки, які мають потенціал для розвитку навіть у важких умовах;
- боротьба з корупцією: реформа антикорупційних органів та системи боротьби з корупцією для створення довіри серед інвесторів;
- поступова деескалація конфлікту: активна участь в мирних переговорах та ініціативах для поступового завершення конфлікту.

Рис. 1. Стратегії прискорення залучення інвестицій в Україну
Джерело: складено авторами

На рис. 1 наведено основні стратегії прискорення залучення інвестицій в економіку країни. Кожна із виокремлених стратегій повинна включати конкретні механізми та програми реалізації, в тому числі із використанням сучасних цифрових технологій.

Залучення інвестицій на інноваційні проекти в умовах війни може бути непростим, основні стратегії, які підприємці можуть використовувати для залучення інвесторів:

- створення цільового проекту: проект повинен мати важливе соціальне чи економічне значення, щоб бути цікавим в умовах війни; підприємець повинен чітко визначити свої цілі та переконливо їх комунікувати з потенційним інвестором [1].
- розвиток робочого прототипу (демонстрація концепції): необхідна розробка робочого прототипу чи демонстраційного випуску, що допоможе підтвердити концепцію та показати переваги інноваційного продукту чи послуги.
- партнерство та співпраця (формування стратегічного партнерства): розгляд можливостей для співпраці з іншими компаніями, державними організаціями чи міжнародними партнерами, щоб створити спільний консорціум для реалізації інноваційного проекту.
- підготовка інвестиційного плану (детальний бізнес-план): розробка докладного

інвестиційного плану, в якому детально описано стратегію, ризики та передбачувані доходи. Це дозволить інвесторам оцінити потенціал проекту [4].

- активна комунікація (участь у заходах і презентаціях): активна участь у виставках, конференціях та інших подіях, де можна зустрітися з інвесторами та експонентами.

- використання фінансових інструментів (користування грантами та фінансовою підтримкою): розгляд можливостей для отримання грантів або фінансової підтримки від міжнародних організацій, неприбуткових фондів чи урядових інституцій.

- безпека та ризиковий менеджмент (забезпечення інвесторів щодо ризиків): інвестори можуть бути стурбованими щодо ризиків, пов'язаних із військовим конфліктом. Підприємець повинен детально описати плани забезпечення безпеки та стратегії ризикового менеджменту.

- корпоративна соціальна відповідальність (акцент на соціальній відповідальності): підкреслення соціальної відповідальності та соціального внеску проекту до розвитку громади та країни.

- інтернет-платформи та краудфандинг (використання краудфандингу): таке колективне співробітництво людей (донорів), які добровільно об'єднують свої гроші чи інші ресурси разом, як правило, через Інтернет, дозволяє підтримати зусилля інших людей чи організацій (реципієнтів). Підприємці мають розглядати такі можливості залучення інвестицій через онлайн-платформи краудфандингу, які можуть забезпечити підтримку від громадськості та малих інвесторів.

- запуск проектів з гуманітарною метою (гуманітарний компонент): якщо проект може мати гуманітарний вплив та сприяти вирішенню певних проблем, це може бути привабливим для інвесторів та грантодавців.

Важливо враховувати, що комунікація і побудова довіри грають ключову роль у залученні інвестицій в умовах війни. Тривалий та відкритий діалог із зацікавленими сторонами може висвітлити перспективи та переваги інноваційного проекту, що, в свою чергу, може позитивно вплинути на рішення інвесторів.

На рис. 2 наведено основні стратегії, які можуть використовуватися підприємцями для залучення інвесторів під час військового конфлікту.

Як і в попередніх пропонованих стратегіях кожна із наведених має бути деталізована через конкретні заходи та механізми програми реалізації з використанням сучасних цифрових технологій.

Залучення інвесторів для соціально значущого інноваційного проекту в умовах війни може бути складним завданням, але існують кілька шляхів, які можна запропонувати:

- онлайн-платформи для краудфандингу: використання популярних онлайн-платформ краудфандингу, таких як Kickstarter, Indiegogo або GoFundMe, для залучення фінансування від інтернет-спільноти;

- звернення до інвестиційних фондів та організацій: звернення до інвестиційних фондів і організацій, які спеціалізуються на соціальному фінансуванні та імпаکت-інвестиціях. Такі організації можуть мати інтерес до проектів, які приносять соціальні користі;

- участь у конференціях та заходах: приймаючи участь у соціальних заходах, конференціях та виставках, підприємці можуть представити свій інноваційний проект. Такі заходи часто привертають увагу інвесторів та експертів галузі;

- мережеві зв'язки та партнерства: розвиваючи свої мережеві зв'язки, розвивається співпраця з іншими підприємствами, неприбутковими організаціями та громадськими ініціативами, що дозволяє створювати партнерства та отримувати рекомендації до інвесторів;

- залучення уваги засобів масової інформації: розробляючи ефективну стратегію залучення ЗМІ через публікації та новини про ваш інноваційний проект можна привернути увагу інвесторів та потенційних партнерів;

- гранти та фінансування від організацій: дослідження можливості отримання грантів та фінансової підтримки від міжнародних організацій, гуманітарних фондів або урядових ініціатив;

- підготовка професійної презентації: розробка професійної презентації свого проекту, в якій детально описані його соціальні вигоди, інноваційні рішення та потенційний вплив дозволить також залучити необхідні інвестиційні ресурси;

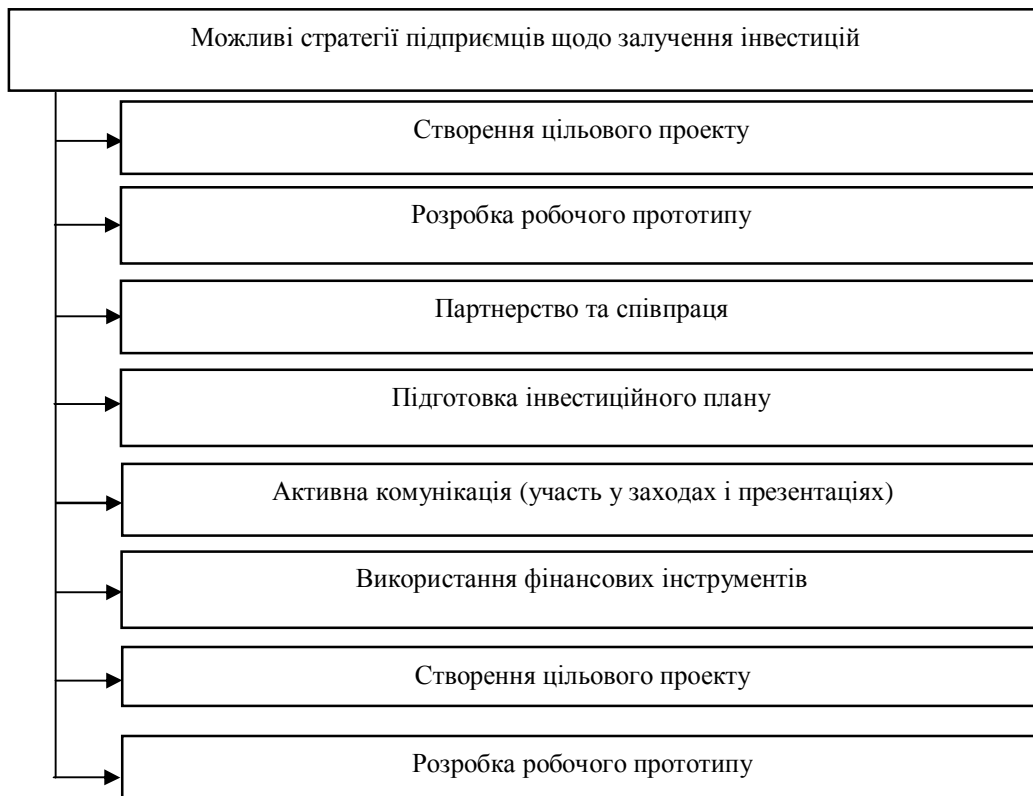

Рис. 2. Можливі стратегії вітчизняних підприємців щодо залучення інвестицій
Джерело: складено авторами

- участь у конкурсах: постійна участь у конкурсах для соціальних інновацій та стартапів дозволяє заявити про інвестиційні проекти. Переможці часто отримують не тільки фінансову підтримку, але й визнання від інвесторської спільноти;

- організація презентацій для інвесторів: запрошення інвесторів на спеціально організовані презентації вашого проекту дозволяє отримати детальну інформацію та взаємодіяти з менеджментом вашого підприємства особисто;

- інтернет-платформи для соціального фінансування: вивчення можливості інтернет-платформ для соціального фінансування (наприклад, StartSomeGood, Crowdfunder) для залучення уваги та інвестицій від глобальної аудиторії.

На рис. 3 наведено основні шляхи залучення інвесторів в сучасних умовах.

Важливо дбайливо вивчити кожен з цих шляхів та вибрати ті, які найбільше підходять для конкретного інноваційного проекту та умов війни. Зміцнення комунікації та підкреслення соціальної відповідальності може виявитися ключовими факторами успіху.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), охоплюють усі технічні засоби, що використовуються для обробки інформації та сприяння комунікації. Це стосується як комп'ютерного, так і мережевого обладнання, а також їх програмного забезпечення [8].

Прогрес у розвитку цифрової економіки вважається важливим для підвищення конкурентоспроможності економіки ЄС. ІКТ швидко стали невід'ємною частиною функціонування підприємств: справді, їх широке використання мало глибокий вплив на те, як ведеться бізнес, торкаючись ряду аспектів, таких як те, як вони організують процеси виробництва чи надання послуг, а також їхні внутрішні чи зовнішні спілкування [1].

Інвестування в інновації має свої ризики та переваги, які варто враховувати перед прийняттям рішення.

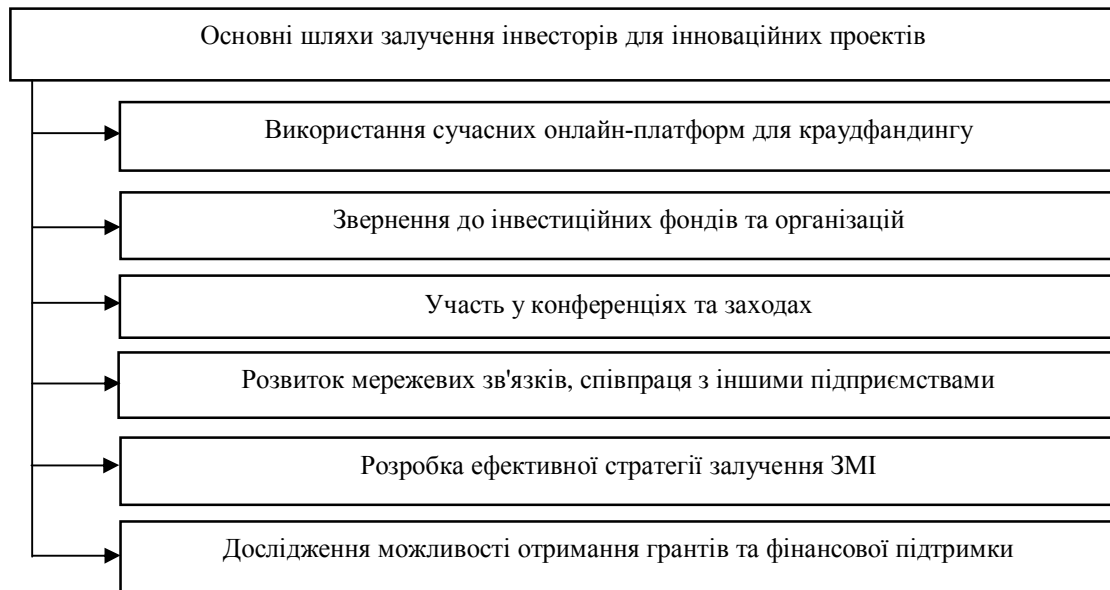

Рис. 3. Основні шляхи залучення інвесторів

Джерело: складено авторами

До основних ризиків варто віднести:

- високий рівень невизначеності: інноваційні проєкти часто пов'язані з високим ризиком та невизначеністю. Технологічні нововведення можуть бути нездійсненними або вимагати значних затрат, не передбачених заздалегідь [5];
- конкурентний тиск: швидкі темпи розвитку інновацій можуть призвести до появи нових конкурентів або змінити ринкові умови, що вплине на успішність інвестицій;
- технологічні ризики: інноваційні продукти або послуги можуть виявитися технічно складними або мати технічні недоліки, що можуть призвести до втрат;
- правові та регуляторні обмеження: інноваційні проєкти часто зіштовхуються з правовими та регуляторними перешкодами, такими як патентні права або стандарти безпеки.

До основних переваг можна віднести:

- потенційно високий прибуток: інноваційні компанії, які успішно впроваджують нововведення, можуть отримати значні прибутки та стати лідерами у своїх галузях;
- конкурентна перевага: інвестування в інновації може допомогти компаніям стати конкурентоспроможними, здатними швидко адаптуватися до змін у ринкових умовах та задовольняти потреби клієнтів [6];
- стимулювання розвитку: інноваційні ідеї стимулюють розвиток нових технологій та підходів, що може мати позитивний вплив на суспільство та економіку в цілому;
- можливості для диверсифікації портфеля: інвестування в інновації дозволяє розширити портфель інвестицій та зменшити ризики через різноманітність [7].

Отже, хоча інвестування в інновації може бути пов'язане зі значними ризиками, воно також відкриває широкі можливості для здобуття високих прибутків та створення значної вартості для інвесторів.

Якщо проаналізувати тренди в інноваціях, то можна зазначити, що вони постійно змінюються і розвиваються, реагуючи на потреби ринку та технологічні прориви.

Деякі з найактуальніших трендів в сфері інновацій на сьогодні включають:

- штучний інтелект (ШІ): продовжує визначати нові стандарти у багатьох галузях, включаючи медицину, фінанси, автомобільну промисловість та інші. Від автономних автомобілів до персоналізованих медичних діагнозів, штучний інтелект та машинне навчання відкривають нові можливості та перетворюють способи, які використовуються в сучасному житті та праці;

- блокчейн та криптовалюти: технологія блокчейну, що лежить в основі криптовалют, таких як Bitcoin та Ethereum, привертає увагу як інвесторів, так і бізнесу. Від децентралізованих фінансових послуг до смарт-контрактів, блокчейн відкриває нові можливості для ефективного та безпечного обміну активами та інформацією;

- біотехнології та геноміка: розробки в області біотехнологій, такі як генно-інженерія та редакція геному, відкривають можливості до нових методів лікування хвороб та поліпшення якості життя. Від клінічних досліджень нових ліків до персоналізованих методів лікування, біотехнології швидко розвиваються і привертають значні інвестиції;

- інтернет речей (IoT): з'єднання різних пристроїв із Інтернетом відкриває безліч нових можливостей для збору даних, автоматизації процесів та покращення якості життя. Від розумних домів до міст з "розумними" інфраструктурними системами, IoT продовжує змінювати способи, яким ми взаємодіємо з нашим оточенням.

Імпакт-інвестування – це новий підхід, який базується на досягненні вимірюваних позитивних соціальних та екологічних впливів, що ведуть до суттєвих змін. Такий вид інвестицій з'явився нещодавно як можливість вкладання коштів в соціальні, економічні та екологічні проекти, результатом яких є суттєві впливи поряд з фінансовою віддачею [2].

Отже, імпакт-інвестиції – це вкладення в компанії, організації, фонди, проекти заради впливу на певні соціальні чи екологічні явища, покращення соціальної інфраструктури та суспільного побуту, а також отримання прибутку від такої діяльності [3].

Висновки. Таким чином, запропоновані стратегії прискорення залучення інвестицій в Україну та можливі стратегії вітчизняних підприємців щодо залучення інвестицій дозволять обрати найбільш придатні для здійснення інновацій. Запропоновані основні шляхи залучення інвесторів будуть сприяти також більш успішному пошуку потенційних інвесторів.

Запропоновані стратегії можуть бути використані в практиці залучення інвесторів для реалізації ефективних інноваційних проектів в Україні в умовах військового конфлікту.

Список використаної літератури

1. Шість головних напрямків для інвестування в Україні. Як українцям диверсифікувати ризики та сформувати оптимальний портфель для інвестицій? URL: <https://www.ergavda.com.ua/columns/2022/01/14/681397/> (дата звернення: 16.01.2024).
2. Що таке імпакт-інвестування? URL: <https://business.diiia.gov.ua/handbook/impact-investment/so-take-impakt-investuvanna> (дата звернення: 16.01.2024).
3. Імпакт-інвестиції: як спільними зусиллями побудувати квітучу економіку. URL: <https://www.oschadbank.ua/blog/impakt-investyciyi-yak-spilnomy-zusylyamy-pobuduvaty-kvituchu-ekonomiku> (дата звернення: 16.01.2024).
4. Забезпечення ліквідності інвестиційного портфеля. Інвестиційні портфелі: поняття, види, цілі. Основні моделі з оптимізації. URL: <https://journalovik.ru/uk/obespechenie-likvidnosti-investicionnogo-portfelya-investicionnyi.html> (дата звернення: 16.01.2024).
5. Королюк В.С., Портенко Н.І., Скороход А.В., Тюрбін А.Ф. Довідник по теорії вірогідностей у математичній статистиці. М.: Наука, 1985. 640 с
6. Коротков Ж.М. Антикризове керівництво: посіб. М.: YNFRA-M, 2003. 432 с. URL: https://mmgh.kname.edu.ua/images/presentations/Finans_menedg_Kondratenko.pdf (дата звернення: 16.01.2024).
7. Використання сучасної портфельної теорії у портфельному менеджменті. URL: <https://buklib.net/books/26654/> (дата звернення: 17.01.2024).
8. Індекс PFTS (Україна). URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/pfts> (дата звернення: 17.01.2024).

References

- [1] Shist golovnykh napryamkiv dlya investuvannya v Ukrainian. Yak ukrainciam dyversifikuvaty ryzyky ta sformuvaty optimalnyi portfel dlya investyciy? [Six main directions for investing in

- Ukraine. How Ukrainians can diversify risks and form an optimal portfolio for investments]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/01/14/681397/> (accessed 16 January 2024).
- [2] Sho take impakt-investuvannja? [What is impact investing?]. Available at: <https://business.dia.gov.ua/handbook/impact-investment/so-take-impakt-investuvanna> (accessed 16 January 2024).
- [3] Impakt-investycyi: yak spilnymy pobuduvaty kvituchu ekonomiku [Impact investments: how to build a thriving economy through joint efforts]. Available at: <https://www.oschadbank.ua/blog/impakt-investyciyi-yak-spilnymy-zusylyamy-pobuduvaty-kvituchu-ekonomiku> (accessed 16 January 2024).
- [4] Zabezpechennja likvidnosti investycijnogho portfelja. Investycijnyj portfelj: ponjattja, vydy, cili. Osnovni modeli z optymizaciji [Ensuring the liquidity of the investment portfolio. Investment portfolios: concepts, types, goals. Basic optimization models]. Available at: <https://journalovik.ru/uk/obespechenie-likvidnosti-investicionnogo-portfelya-investicionnyi.html> (accessed 16 January 2024).
- [5] Koroljuk V.S., Portenko N.Y., Skorokhod A.V., Turbyn A.F.(1985) Dovidnyk po teorii virohivnostei y matematychnii statystyts [Handbook of probability theory and mathematical statistics]. M.: Nauka. (in Ukrainian)
- [6] Korotkov Je.M. (2003) Antykryzove kerivnytstvo [Anti-crisis management]. M.: YNFRA. Available at: https://mmgh.kname.edu.ua/images/presentations/Finans_menedg_Kondratenko.pdf (accessed 16 January 2024).
- [7] Vykorystannja suchasnoji portfeljnoji teorii u portfeljnomu menedzhmenti [Use of modern portfolio theory in portfolio management]. Available at: <https://buklib.net/books/26654/> (accessed 17 January 2024).
- [8] Indeks PFTS (Ukraina). [PFTS index (Ukraine)]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/pfts> (accessed 17 January 2024).

Надійшла до редакції 17.04.2024